

En hel institution har gått i pension. Harald Holst må ha varit SAKs enda föreningshandläggare men med det arbete han utfört kunde man lätt tro att där fanns en hel stab med idogt arbetande SAK-anställda. Nu går han i pension men på klingande göteborgska säger han ”det är som jag säger till alla – det blir ingen större skillnad jämfört med tidigare, jag jobbar på”.

Kampen fortsätter

Harald Holst är en fascinerande figur. Han engagerade sig i Svenska Afghanistankommittén för att det var självklart för honom. Så när han blev anställd var det rena lyxen – Få betalt för något jag redan gjorde. Det är så han ser det, berättar han över en tallrik välsmakande och flottig husmanskost på Liljeholmens egen kvarterskrog Hakkis. Nu går han i pension efter ett yrkesliv i kampens tecken – mot orättvisor och förtryck – och det känns närmast överkligt att han inte längre kommer sitta som gjuten i sin lilla skrubbe på Svenska Afghanistankommitténs kontor på Trekantsvägen i Stockholm.

Text & bild: Markus Håkansson

Harald Holst har hälsat på Nikita Chrusjtjov och gick på 60-talet i partiskola i DDR och Moskva. Han har varit registrerad av säkerhetspolisen i över 30 år och dessutom varit en av Sveriges 400 mest övervakade personer. Harald talar mer än gärna om svunna tider.

– Det var ju där och då. Vi trodde ju på det. Klart att jag idag kan se klarare på hur saker och ting egentligen låg till. Det är lätt att vara efterklok men utifrån varje tids givna förutsättningar skulle jag nog ha gjort samma val om jag fick leva om mitt liv, säger han och dränker en knaprig bit stekfläsk i löksåsen.

Det kan tyckas storsint, principfast eller ibland rent av dumt att stå upp för vad man en gång trodde på – men det handlar inte om det i det här fallet. Jag vet inte om han skulle hålla med mig, men trots hans politiska ställningstagande i en rad frågor under ett halvt sekel av aktivism så får jag ändå känslan

av att partipolitiska gränser ofta har stått i vägen eller snarare begränsat hans manöverutrymme. Trots att han kallat sig kommunist, marxist och maoist så känns det inte som han drivit en partilinje i sitt arbete – han har varit sin egen och jobbat utifrån sin övertygelse.

”Holst, du är farlig”

Svenska Afghanistankommittén är som bekant en biståndsorganisation. Självklart finns många andra problem och orättvisor i världen som bör uppmärksammas men SAKs huvudfokus är utvecklingsarbetet i Afghanistan. Men i det ögonblick SAK i Sverige började bi uppringda av advokater som förde afghanska flyktingars talan blev Harald genast engagerad – inte för att det ingick i hans uppgifter som föreningshandläggare, utan för att han såg det inhumana i att avvisa afghanska ungdomar tillbaka till det land de en gång flytt ifrån. SAK gjorde vid tillfället också en annan bedömning av säkerhetsläget i Afghanistan än vad migrationsverket gjorde. Han skred omedelbart till verket och plötsligt jobbade SAK med frågor vi tidigare inte jobbat med. Det är Harald i ett nötskal.

– Holst, du är farlig, väldigt farlig. Du behöver bara knäppa med fingrarna så stannar hela produktionen.

– Säger du det, det var roligt att höra. Det var nog det finaste någon någonsin har sagt till mig.

Ordväxlingen ägde rum på Volvos verkstadsgolv i Göteborg under det sena 70-talet mellan en av Volvos chefer och en ung Harald Holst. Harald jobbade på ”bandet”. Han var fackrepresentant och hade sina arbetskamraters stöd trots att man från ledningens håll försökt manövrera bort honom flera gånger.

– Jag bråkade mycket på den tiden, säger han och skrattar. De tyckte nog att jag var skitjobbig.

Skinnväst och Nissan Micra

En annan chef, också det på Volvo, gav en gång Harald ett luddigt erbjudande om högre lön om han kunde tänka sig att jobba...

– Tror du för en sekund att jag vill lägga mer av min tid här, avbröt Harald. Det här gör jag ju bara för att få pengar till mat och hyra. Kampen pågår ju där ute.

Harald kör en violett Nissan Micra. Den klar honom bra. Det gör skinnvästen också. I innerfickan på antingen jeansjackan eller den fodrade skinnpajen, vilka alterneras efter årstid, har han alltid en färsk Aftonbladet ihoprullad i innerfickan.

Vad ska du göra nu då?

– Det jag alltid har gjort – jobba! Det kommer inte bli någon större skillnad, jag kommer fortsätta men det blir inom ramen för min lilla enskilda firma som legat passiv ett tag.

Vad heter den?

– Firma Holst Kultur och Folkbildning. Det är klart att den gör, vad skulle den annars heta?

Harald förhåller sig till den verkliga livet han lever i och har ett fenomenalt driv – han fullständigt infekterar sin omgivning med sitt engagemang. Ett engagemang som bara tar några timmars vila nattetid men som övrig tid alltid finns där. En normal yrkesmänniskas liv består av tre delar – jobb, sömn och övrig tid eller fritid. Harald Holsts liv har bestått av två delar. Han har aldrig gjort någon skillnad på jobb och fritid. Och så

Harald i verkligheten och som matta.

kommer det alltså att fortsätta även om han nu går i pension.

Hyllad

Folk som pratar om "kampen". Folk som med glädje berättar anekdoter från förr. Folk som Harald brukar något fördomsfullt kanske inte ha modernitet som främsta egenskap. Men Harald är en modern människa. Han ligger till stor del bakom den förnyring som skett inom SAK de senaste åren. Mitt första SAK-årsmöte, det 2004, bestod till allra största del av 40-talister – inget fel med det, men om vi flyttar oss fram till det senaste årsmötet kan vi notera en tydlig skillnad. Ett resultat av Haralds idoga arbete, folk är märkbart yngre, 70- och 80-talister, ja även ungdomar födda på 90-talet, är i majoritet. Det är viktigt att de äldre finns kvar. SAK måste värna om sin erfarenhet men återväxt är också viktigt. Att det fylls på underifrån, av nya engagerade SAK-medlemmar. På hans sista medlemskonferens visste hyllningarna inga gränser och min tanke med den här

artikeln var egentligen inte att hämningslöst stämma in i lovsången – jag inser nu att jag har misslyckats.

Vid avtackningen på restaurangen Pelikan i Stockholm kom hela Stockholmskontoret. Även föräldralediga och pensionerade kolleger slöt upp. Efter ett kort tacktal av generalsekreterare Peter Brune var det så dags att överrätta presenten och Harald sågs snart stå och rulla ut inget mindre än en afghansk självporträttsmatta. Reaktionen blev ungefär ett gap-flabb men, drar mig till minnes, nog såg jag en liten tår i ögonvrån också.

Jag har ett stående erbjudande till Harald. Det är att vara redaktör för hans memoarer. Jag har aldrig någonsin träffat en person som levt ett så spektakulärt liv och samtidigt är en sådan god historieberättare. Det skulle bli en kioskvältare. Hör av dig Harald!

Tack för ditt engagemang. Du kommer att saknas av många.

Frida Engman, Sverigekoordinatör för SAKs vänskolor, tar över efter Harald. •